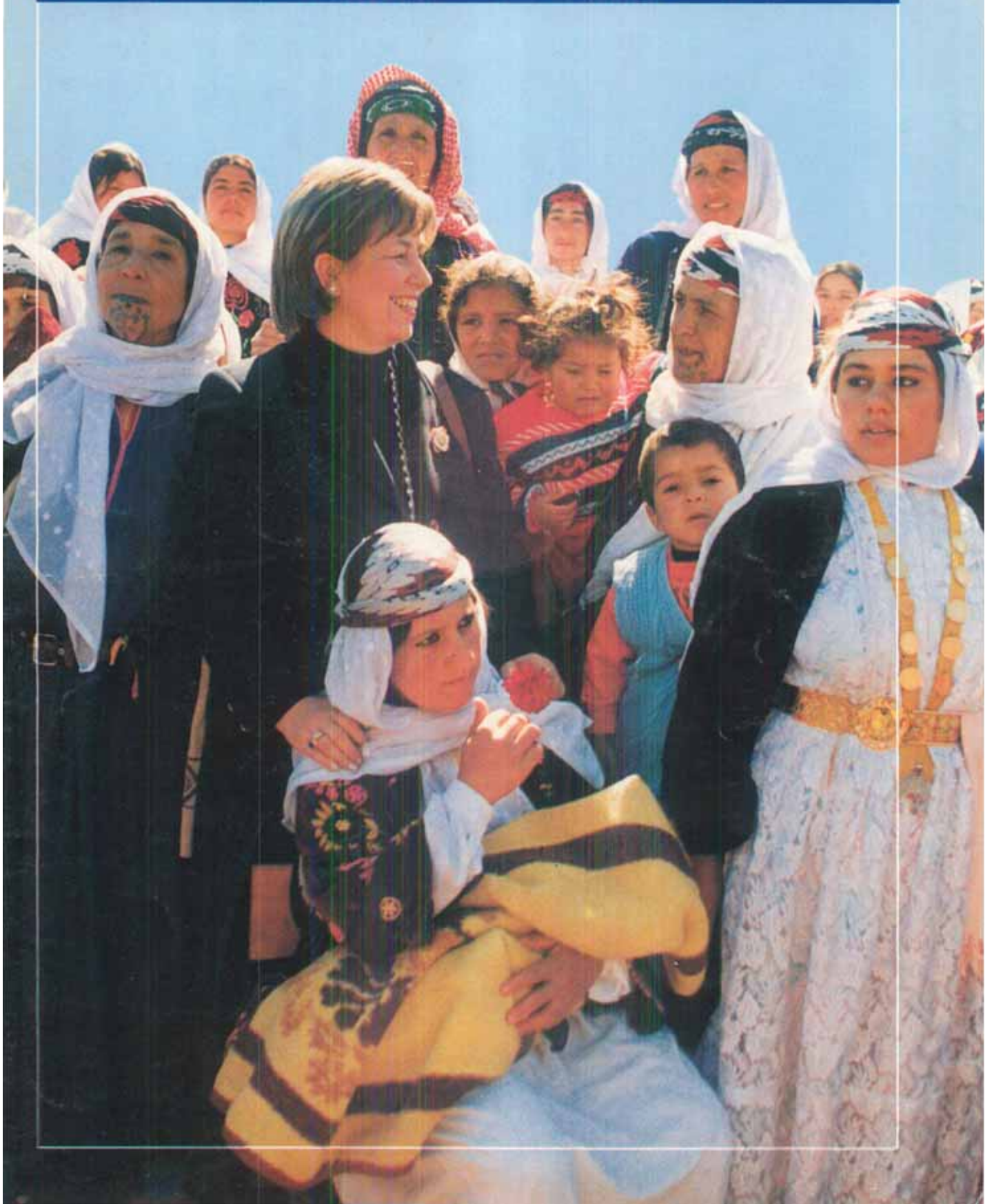

BİZİM AİLEMİZ

SAYI:2 YIL:1

ÜÇ AYLIK EĞİTİM-KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA DERGİSİ

MAYIS 1997

BİZİM AİLEMİZ

SAYI:2 YIL:1 ÜÇ AYLIK EĞİTİM-KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA DERGİSİ MAYIS 1997

**T.C.
BAŞBAKANLIK
AİLE ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKANLIĞI
DERGİSİ
BİZİM AİLEMİZ
Mayıs 1997**

Sahibi

Aile Araştırma Kurumu Adına
İsmail KÖKSAL

Yayın Koordinatörü (Editör)
Bakanlık Basın Müşaviri
Nalan YILDIZ MÜDERRİSOĞLU

S. Yazı İşleri Müdürü
Atilla AYAN

Yayın Kurulu
Narinç ATAMAN
İrfan ÇAYBOYLU
Sadık GÜNEŞ
Dursun AYAN

Yönetim Yeri
Bakanlık Basın Müşavirliği
Meşrutiyet Cad.
Tel. 0.312 419 29 79 / 270-419 29 58
Faks: 0.312 418 49 17

ÜÇ AYDA BİR YAYINLANIR. ÜCRETSİZDİR

Basım Yeri
Türk Tarih Kurumu Basımevi

Merhaba...

Evet. Biz bir aileydik... Birlikte çok yoğun, tempolu bir çalışma dönemi yaşadık. Elinizde tuttuğunuz bu dergide bizim aylar süren koşuşturmalarımızdan satırbaşları bulacaksınız.

Bütün Türkiye genelinde başlattığımız "Resmi Nikah Kampanyası" çerçevesinde sizi Urfa'ya, Van'a, Diyarbakır'a hatta Mardin'e bile götüreceğiz. Dargeçit'te, Harran'da, Balıklıgöl'de yorulup Akdamar adasında mola vereceğiz. Bazen bir panele katılacağız. Burada pırıl pırıl gençlerle tanışacaksınız. Uyuşturucuya karşı başlattığımız savaşta bize şirirleriyle, resimleriyle destek veren bu gençleri ve eserlerini beğeneceğinizi umuyoruz.

Bakanlık olarak hazırladığımız yasa tasarılarını ve genelgesi dergimizin sayfaları arasında bulabileceksiniz. Aile Araştırma Kurumu'nun, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün faaliyetleri, birbirinden ilginç araştırma sonuçları da "Bizim Ailemiz" de...

"Burası Türkiye mi?" başlığı taşıyan resmin ve Türkçenin Korunmasına ilişkin yasa tasarısının ana hatlarının Türkçe konuşan ve Türkiye'de yaşayan pek çok kişiyi ilgilendireceğini tahmin ediyoruz.

Ailenin Korunması ile ilgili kamuoyunda "Şiddet Yasası" diye bilinen ve tartışmalara neden olan, kadınları aile içi şiddete karşı korumayı amaçlayan yasayı bir de sahibinden dinleyin isterseniz.

Büyük heyecanla ve özveriyle yapılmış çalışmaların kısa özeti yaklaşık elli sayfalık bir dergi olarak karşınıza çıkıyor. Aile ve Kadından sorumlu Devlet Bakanlığı belki ilk defa bu dönem "icracı" bir bakanlık gibi kamuoyunun gözü önündeydi. Pek çok çalışmayı sizlerle birlikte zaman zaman yüksek sesle düşünerek, zaman zaman tartışarak ve fikir alışverişi yaparak hazırladık. İşte yaptıklarımızın ve yaşadıklarımızın dökümü.

Hoşçakalın

Nalân Yıldız MÜDERRİSOĞLU

İÇİNDEKİLER

- Editörden

Aylar süren çalışmalarımızın kısa bir özeti.

1

- BAKAN'DAN

"Biz bir aileyiz"

4

- İLE DE RESMİ NİKAH!

Devlet Bakanlığı olarak başlattığımız "Resmi Nikah Kampanyası"nda bugüne kadar yaklaşık 2000 imam nikahlı çiftin resmi nikahları kıyıldı. Urfa'dan, Van'a, İzmir'den Mardin'e kadar bu kampanyaya ait bilgi ve belgelerle birbirinden güzel fotoğraflarımızla birlikte bulacaksınız.

6

- AİLENİZİN TELEVİZYONU MU?

Televizyonla aranız nasıl? Ya ailenizin diğer fertlerinin. Şöyle oturup ailece kaç programı birlikte izleyebiliyorsunuz? Çocuklarınız TV'deki şiddet görüntülerinden ne kadar etkileniyorlar?

10

- ÇOCUKLAR İSTİSMAR EDİLMESİN

Küçük İbo, Küçük Onur v.s. kasetçiler çarşısında şansını deneyen binlerce çocuktan iki şanslı isim. Peki şimdi moda olan bu çocuk şarkıcılara yarın ne olacak?

13

- EĞİTİM SEFERBERLİĞİ

Doğu'da da kız çocukları erkek çocukları gibi eğitim haklarından eksiksiz yararlandırılmalı. Milli Eğitim Bakanlığı'na bu konuda yazdığımız yazı.

16

- SOYADININ TARİHÇESİ

Kadınlar evlendikten sonra da kızlık soyadlarını eşlerinin soyadlarıyla birlikte kullanabilecekler bu konuda uzun süredir bir savaş veriliyor. İşte soyadı serüveni.

17

- YEMEK YARIŞMASI

Türk mutfağının en güzel örnekleri, hanımların hünerli ellerinde şekillendi ve yemekler yarıştı.

18

- DÜNDEN BUGÜNE VAN

Tarihiyle ve doğal güzellikleriyle destan yazdıran Van, "Dünyada Van, ahirette iman" sözünün hakkını veriyor.

19

2

BİZİM AİLEMİZ • MAYIS 1997

- TÜRKÇENİN KULLANILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

20

Herhangi bir semtte yürürken başınızı kaldırın ve dükkan isimlerine bakın. Kaçı Türkçe? Sizin de içinizden hiç "Burası Türkiye mi?" sorusu geçmiyor mu?

- AİLE ARAŞTIRMA KURUMU FAALİYETLERİ

24

Madde bağımlılığı araştırmasından, Doğu ve Güneydoğu'da terör nedeniyle göç eden ailelerin sorunları ile ilgili araştırmaya kadar kurumun yürüttüğü pek çok araştırma ile ilgili bilgileri bu sayfalarımızda bulabileceksiniz.

- KADININ ÜLKE EKONOMİSİNDEKİ YERİ

28

Kadının istihdama katkısı, üretkenliği ve çalışma hayatı ile ilgili küçük detaylar.

- YÜKSEK ENFLASYONUN AİLE İÇİ ŞİDDETE ETKİSİ

29

Siz de de zaman zaman sesler yükseliyor mu? Araştırmacılarımız diyor ki, nedenlerinden biri geçim sıkıntısıymış.

- AİLE ARAŞTIRMA KURUMU'NDAN YENİ YAYINLAR

31

- 25. AVRUPA AİLE İŞLERİNDEN SORUMLU BAKANLAR KONFERANSI

32

Aile işlerinden sorumlu bakanlar biraraya gelecek.

- KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİ 4. BAKANLAR KONFERANSI

33

Ev sahipliğini Türkiye'nin yaptığı Bakanlar konferansında geriye sayım başladı.

- KADININ STATÜSÜ VE SORUNLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN FAALİYETLERİ

37

- CEDAW

38

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi sözleşmesi imzalandı. Türk heyetinde kimler vardı?

- AİLENİN KORUNMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

40

Aile içi şiddete karşı neler yapılabilirdi?

- AAK'DAN GÖRÜNTÜLÜ YAYINLAR

42

Kurumun görüntülü ve basılı yayınlarından örnekler.

- İNSANCA YAŞAMAK İÇİN

44

"Gençliğin uyuşturucuya karşı uyarılması kampanyasına gençler sahip çıktı. AAK tarafından yapılan yarışmalarda dereceye giren ve ödül alan eserleri bu bölümde bulabileceksiniz.

- TÜRKİYE'NİN İLK "UMATEM" MERKEZİ AÇILDI

52

- GÖZÜMÜZE ÇARPANLAR

53

Geçtiğimiz aylarda gazetelere şöyle bir göz attığımızda nelere rastladık?

Bakan'dan

Biz Büyük Bir Aileyiz

150 yıllık geçmişi olan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile iki yeni kuruluş olan Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün yanında, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Temmuz 1996 tarihinden bu yana Devlet Bakanlığına bağlı olarak çalışmalarını sürdüren dört önemli birimdir.

Aile, aile fertlerinin dayanışma ve işbirliği içerisinde beraber buldukları ve aynı hedefe yönelindikleri bir şefkat ve sevgi yuvasıdır. Manevi anlamda Bakanlığım ve bağlı kuruluşları kısacası biz de bir aileyiz. Devlet Bakanlığı çatısı altında dört farklı birimin bir araya gelmesi ile oluşan geniş bir aile...

Aile

Anayasamızın Ailenin Korunması başlıklı 41. Maddesinde; "Aile Türk

toplumunun temelidir. Devlet, ailelerin huzur ve refahı ile özellikle ana ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar", hükmü bulunmaktadır. Ayrıca Anayasamızın 58. Maddesine göre; "Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır."

1989 yılında Başbakanlığı bağlı olarak kurulan "Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı"; Türk ailesinin bütünlüğünü korumak, refah ve huzurunu artırmak amacıyla faaliyetleri yürütmekle görevlendirilmiştir.

Bu güne kadarki çalışmalarında aile odaklı araştırmalara önem veren Kurum basılı ve görsel eserlerle kamu yayıncılığında bir çığır

açmıştır. Aile Araştırma Kurumu çağdaş toplumlarda yükselen değer olarak kabul gören aileyi bir bütünlük içinde ele alma gayretindedir. Bu nedenle bir taraftan ailenin ekonomi, sağlık, eğitim, konut, istihdam gibi sorunları genel olarak ele alınırken; diğer taraftan aile bireylerinin sorunları üzerinde durulmaktadır. Böylece "aile" kavramının çocuk, büyük; anne, baba; genç, yaşlı, kadın, erkek tüm aile bireylerini aynı önemde vurguladığı görülmektedir.

Aile Araştırma Kurumu, gençliğimiz ve ailelerimiz için büyük bir tehlike olan uyuşturucu madde kullanımına karşı bir dizi çalışma başlatmış bulunmaktadır. "Gençlerin Uyuşturucuya Karşı Uyarılması" adıyla yürütülen bu çalışmaları bir kampanya çerçevesinde sürdürmekteyiz.

Kadın

1990 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı olarak, kadın statüsünün korunması ve geliştirilmesi için Atatürk ilke ve ilkeleri doğrultusunda prensip, politika ve programlar hazırlamak ve gerekli çalışmaları yapmak amacıyla kurulan "Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü" 1991 yılında Başbakanlığa bağlanmıştır. Kadın Müsteşarlığı halinde teşkilatlanabilmesi yönünde iki kez çalışmalar yapılmış ancak çeşitli nedenlerle sonuç alınamamıştır. Bu günkü durumda kuruluş yasağı olmayan, şahsa bağlı kadroda çalışan az sayıda eleman ve kısıtlı bütçe ile çalışmalarını sürdüren Genel Müdürlük toplumumuzun yarısını oluşturan kadınlarımızın sorunları konusunda araştırmalar yapmakta ve gerekli yasal düzenlemelerin sağlanması amacıyla çalışmaktadır.

Genel Müdürlüğün temel görevleri arasında,

- Kadının sosyal, ekonomik ve siyasi kararlara katılımını artırarak, kalkınma süreci ve toplumla bütünleşmesini sağlamak,

– Yurt içinde kadının statüsü ve sorunlarının çözülmesinden temel teşkil edecek yaş ve cinsiyete göre istatistiki veri toplamak,

– Kadının statüsü ve sorunları hakkında gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında yapılan çalışmalarını derlemek,

– Milletlerarası çalışmalara Türkiye'nin katılımını ve koordinasyonunu sağlamak,

– Kadının statüsü ve sorunları konusunda görev verilmiş olan kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, bu kuruluşlardan konu ile ilgili bilgileri istemek, bu konuda faaliyette bulunan gönüllü kuruluşları desteklemek, yerel yönetimlerin kadınla ilgili her türlü faaliyetlerini izlemek,

– Kadın ile ilgili konularda dokümantasyon, yayın ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak sıralanabilir.

İşte bu görevleri yerine getirebilmek üzere gerek Türk kadının eğitim seviyesini yükseltmek ve tarım, sanayi ve hizmetler kesiminde ekonomik hayata katılımını artırmak ve gerekse sağlık, sosyal ve hukuki güvenliğini sağlamak amacıyla çalışan Genel Müdürlüğün önündeki en önemli engellerden biri de hukuki değişikliklerin gerçekleştirilmesi konusunda karşılaşılan güçlüklerdir.

Yüksek Kurum

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun kuruluş amacı, Anayasa'nın 134. Maddesine dayanılarak çıkarılan 2876 sayılı Kanun'da "Atatürk'çü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Ankara'da Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanı'nın gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil

Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip, "Atatürk Kültür Dil Tarih Yüksek Kurumu kurulmuştur." şeklinde belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi Yüksek Kurum'un bünyesinde Ulu Önder Atatürk'ün yüce milletimize nadide bir armağanı olan Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu da bulunmaktadır.

Kurum kendisine verilen görevi, kitaplar ve ilmi dergiler yayınlamak, konferans, panel, sempozyum, uluslararası kongreler düzenlemek, uluslararası ilmi toplantılara bildirilerle iştirak etmek, kazı, saha araştırması ve ilmi araştırma yapacak bilim adamlarına maddi destek sağlamak yoluyla yerine getirmektedir.

Bu çerçevede Yüksek Kurum 18 Ekim 1983 tarihinden bu yana 2570 yerli ve yabancı bilim adamının katıldığı 38 uluslararası kongre ve bilimsel toplantı ile, ülke çapında 2000'in üzerinde konferans, sempozyum, panel düzenlemiştir.

Yine bu süre içinde 1400'ün üzerinde eser yayınlamıştır. Bu, her 3 günde yeni yayın demektir.

Yüksek Kurum, bütün çalışmalarını "demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti" olan Türkiye Cumhuriyeti'ni sonsuza kadar yaşatmak bilincine bağlı olarak ve "Milli kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkarmak" ülkesünü amaç bilerek yürütmektedir.

Tapu

Ülkemizde; 1847 tarihinde yürürlüğe konulan Tapu hakkındaki tüzük ile özel mülkiyet edinme hakkının tanınması sonucunda, bu hizmetleri yürütmek üzere bu tarihte ilk tapu teşkilatı kurulmuştur.

1925 tarihinde de bünyesine kadaastro birimi ilave edilerek Tapu ve Kadaastro Genel Müdürlüğü adını almıştır.

Tapu sicillerinin düzenlenmesindeki prensipleri belirlemek, taşınmaz mallarla ilgili her türlü akit ve tescil işlerini yapmak, Hazinesinin sorumluluğu altındaki tapu sicil ve belgelerin düzenli tutulmasını, korunmasını ve mevzuatına uygun hizmete sunulmasını sağlamak, taşınmaz malların kadaastro sunu yenileme ve güncelleme hizmetlerini yapmakla görevli Tapu ve Kadaastro Genel Müdürlüğü, yılda yaklaşık 3 milyon tapu işlemi ile 1 milyon parselin kadaastro sunu gerçekleştirmektedir.

Toprak mülkiyetinin kutsallığı Tapu ve Kadaastro hizmetlerine önem verilmesi gereğini ortaya çıkarmaktadır. Türk Medeni Kanununun öngördüğü şekilde tapu sicilinin kurulmasında, tarım, kentleşme, yerleşim sorunlarının çözümünde, toprağa bağlı kaynakların değerlendirilmesinde ve birçok hizmetlerde temel altlık olarak kullanılan tapu ve kadaastro bilgileri kalkınma plan ve programlarında verilen hedeflere uygun olarak üretilmektedir. Ancak günümüzde, geleneksel belge arşivi yerini bilgi sistemlerine hızla terk etmektedir.

Milyonlarla ifade edilen tapu ve kadaastro bilgilerin otomasyonu günümüzde yapılması gereken bir hizmet olarak gündemimizde yer almış bulunmaktadır. Bu amaçla, bilgisayar ve bilgisayar destekli donanımlar hizmete konularak, Tapu ve Kadaastro Genel Müdürlüğünde otomasyon çalışmaları başlatılmıştır. Bu çalışmalar tapu ve kadaastro hizmetlerinin yoğun olduğu bölgelere öncelik verilerek hızla sürdürülmektedir.

Evet başta da belirttiğimiz gibi bu büyük bir aileyiz. Uyum içinde çalışan, Devlet Bakanlığı çatısı altında 4 farklı birimin biraraya gelmesi ile oluşan geniş bir aile...

İşilay SAYGIN

Devlet Bakanı

İlle de Resmi Nikah!

Bilindiği gibi kadınların, toplumda erkeklerle eşit haklar elde etme mücadelesi 1789 Fransız Devrimine kadar uzanmaktadır. Devrimin getirdiği "Eşitlik, özgürlük ve kardeşlik" kavramları bu mücadelede kadınların ümit kaynağı olmuştur. Fransa'daki bu uyanışa karşın 8 Mart 1857'de New York'da 40 bin kadar kadın işçinin, sekiz saatlik çalışma süresi ve eşit işe eşit ücret istekleriyle başlayan grev, kadın hareketinin başlangıcı olmuştur. Olaylar sırasında çıkan yangın nedeniyle yüzden fazla kadın hayatını kaybetmiştir.

8 Mart 1908 tarihinde yine New York şehri, fabrikalarda çalışan kadınların hak arama gösterilerine sahne olmuştur.

1910 yılında Kopenhag'da toplanan 2. Sosyalist Enternasyonel'de Clara Zetkin, grev sırasında ölen işçi kadınları anısına her yıl 8 Mart gününü "Uluslararası kadın günü" olarak kutlanmasını önermiş ve bu öneri oy birliğiyle kabul edilmiştir.

16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart günü, Birleşmiş Milletlere üye tüm ülkelerde

ve bu güne dek hiç küçümsenmeyecek haklar elde ettikleri bir gündür.

Emekçi kadınların sosyal ve ekonomik istekleriyle ortaya çıkan, yeni kadın hareketi ve onun gündeme getirdiği sorunlarla anlamı zenginleşen 8 Mart, yalnızca bir kutlama günü değil,

"Uluslararası kadın günü" olarak kutlanmaya başlanmıştır.

8 Mart, 19'uncu yüzyıl sonlarından bu yana kadınların talep ve özlemlerini dile getirmedeki kararlılıklarını sergiledikleri

kadının geldiği yeri değerlendirme ve kadınlararası bir dayanışma günüdür.

Bu gerçekten hareketle, 8 Mart'ın Şanlı Urfa'da bir dizi etkinliklerle kutlanması uygun görülmüştür.

Urfa Valisi Şahabettin Harput'urı düzenlediği organizasyon ile Devlet Başkanı Işıl Saygın, Sağlık Köyü'nde 57 çiftin nikahını kıyarak resmi nikah kampanyasını başlatmış oldu. "Resmi Nikah" kampanyasının Dünya Kadınlar Günü'nde başlatılması ayrı bir anlam ifade etmiştir.

Bakan SAYGIN, Türkiye genelinde devam edecek bu kampanyanın ikinci bölümünü 80 ilin valisine genelge göndererek devam ettirdi. Genelgede, "dini nikahla evlenen çiftlerin bir an önce tespit edilerek, resmi nikahlarının yapılması" istenmektedir.

Devlet Bakanı Işıl Saygın, resmi nikah yapılmaksızın gerçekleştirilen "evliliklerden" doğan sorunların, özellikle kadın ve çocukların mağdur olmasına ve istismarına yol açtığını belirtmektedir.

Dini merasimin resmi nikahtan sonra yapılmasının tamamen serbest olduğu

vurgulanan genelgede, "Bir hak ancak mevcut hukuk sistemi tarafından güvenceye alınır. Resmi nikahsız kurulan evlilikler ve resmi nikah öncesi yapılan dini nikahlar, toplumda ciddi problemlere yol açmakta ve tarafların haklarının savunulmasını engellemektedir. Zira kanunen yok sayılan bir evlenme akdine dayanılarak hak talep edilemez. Kadın, resmi nikahı olmadığı için hiç bir hak elde edememekte, bu tür evliliklerden doğan çocuklar nesep ve miras problemleriyle karşılaşmakta, nüfus cüzdanı bile alamamaktadır" denilmektedir.

Resmi nikah kampanyası bütün Türkiye genelinde devam etmektedir. Bu program çerçevesinde Van'a giden Bakan SAYGIN, 4 Nisan'da Van Valisi Abdurrahman Sarı ile birlikte, 200'ü geçkin ailenin resmi nikahlarının kıyılmasına tanıklık etmiş ve mutluluklarını paylaşmıştır.

Sağlık Köyü'nden Notlar

Sağlık Köyü'nde, GAP bölgesindeki kadınların durumlarının iyileştirilmesi ve kalkınma sürecine entegre edilmesine yönelik olarak hazırlanan uygulama programı çerçevesinde kadınlara ve genç kızlara yönelik okuma-yazma, rehberlik, genel sağlık, ana-çocuk sağlığı, aile planlaması gibi konularda kursların verildiği "Çok Amaçlı Toplum Merkezi" (ÇATOM)'ları ziyaret eden Işıl Saygın, buradaki kursiyerlerle

görüştü. Van Valisi Bakan'la, Urfalı 15 yaşında genç bir kız olan, okumak istediği halde ilkokuldan sonra okuma imkanı bulamayan Hülya Demir'i tanıştırdı.

Şanlı Urfa DSİ salonunda düzenlenen "Sevgi Şöleni"nde 8 Mart'la ilgili konuşmalar ve gösteriler yapıldı. Urfalı kızların yöre giysilerinden güzel örnekler sundukları defile ile Sağlık Köyü'nden şölene Bakanın davet ettiği Hülya Demir'in okuduğu şiir davetliler tarafından çok beğenildi.

Okumak isteyen bu genç kızımız, gelecek öğretim yılında Urfa Valiliği'nin ve Devlet Bakanı Işıl Saygın'ın katkılarıyla Urfa İl Merkezi Yatılı Bölge Okulu'nda okumaya başlayacak ve bütün masrafları karşılanacak.

KADIN

*Cahil olmak gücüme gidiyor.
Okutsalardı cahil olur muydum?
Bilgisiz olmak gücüme gidiyor
Bilgilendirselerdi
Bilgisiz olur muydum?*

*Koyun gibi satılmak
Gücüme gidiyor
İnsan sayılsaydım
Satılır mıydım?*

*Üstüme kuma gelmesi
Gücüme gidiyor
Savunamım olsa
Üstüme kuma gelir miydi?*

*Eski elbise gibi
Atılmak gücüme gidiyor.
Hakkım olsa
Atılır mıydım?*

*Ben, kadını, talihsizim,
Bütün kadınlar gibi,
Erkekler!
Artık karar sizin,
Ne olacak bunun sonu?*

Hülya DEMİR

Resmi Nikah Neden Gereklidir?

Nevzat YAVUZ

Aile Araştırma Uzmanı

Nikah töreninde imamın bulunması ve nikahı kıyması dinen değil örfen (gelenek olarak) yapıla gelen bir uygulamadır. Dolayısıyla resmi nikahta nikahı imamın değil de belediye başkanı, muhtar veya yetkili vekil konumundaki memurun kıyması nikahın gerçekleşmesine dinen bir sakınca getirmez.

Resmi Nikah - Dini Nikah Ayırımı Sorunu

Resmi nikah - dini nikah ayırımıyla ilgili sorunlar 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu'nun kabulüyle başlamış ve günümüze kadar süregelmiştir. Sorun, Medeni Kanunumuzun evlenme akdinin şekil ve şartlarında yapmış olduğu bir takım değişikliklere uygun hareket edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Medeni Kanunun evlenme akdi ile ilgili hükümlerine aykırı hareket edenler bu davranışlarına genellikle mevcut düzenlemenin İslam dini kurallarına uygun olmadığı gerekçesini ileri sürmektedirler. Biraz sonra açıklayacağımız gibi bu gerekçe, dinimizin nikah ile ilgili hükümlerinin yanlış anlaşılması ve yorumlanmasından kaynaklanan bir gerekçedir. Öncelikle Medeni Kanunumuzun konu ile ilgili getirdiği düzenlemeyi hatırlatalım.

Hukuk düzenimizde bu gün dahi kadın - erkek eşitliğini zedeleyen bir çok hükümlerin mevcudiyetinden bahsetmek mümkündür. Bu tür hükümleri düzeltme yönündeki çalışmalarımız devam etmektedir. Fakat mevcut yasalarımızdaki hakların kadınlarımızın büyük bir kesiti

tarafından kullanılmıyor olması daha önemli bir husustur.

Öncelikle resmi nikahın dinimize aykırı olduğu görüşü yanlıştır. İslam hukukunda reşit tarafların karşılıklı icab ve kabul şeklinde, evliliği kabul ettiklerine dair irade beyanlarının iki şahit huzurunda ve aleni olarak yapılması evlenme akdinin gerçekleşmesi için yeterlidir. Yani nikahı imamın kıyması gerektiği gibi bir şart yoktur. Nikah töreninde imamın bulunması ve nikahı kıyması dinen değil örfen (gelenek olarak) yapıla gelen bir uygulamadır. Dolayısıyla resmi nikahta nikahı imamın değil de belediye başkanı, muhtar veya yetkili vekil konumundaki memurun kıyması nikahın gerçekleşmesine dinen bir sakınca getirmez. Hatta resmi nikah kıyıldığında dini nikah da kıyılmış olmaktadır. Zira arada nikahı dinen geçersiz kılacak bir husus, bir işlem yoktur.

Nikahın tescili, ilanı ve taraflara resmi evlenme cüzdanı verilmesi gibi işlemlerin İslam Hukuku'na aykırı olduğunu ileri sürmek mümkün değildir. Zira bu işlemler nikahın aleniyetini yetkin bir şekilde gerçekleştiren ve tarafların haklarını güvence altına alan işlemlerdir. Kaldı ki nikahın resmi makamlardan alınacak izinname ile kıyılması ve resmen tescil edilmesi gibi uygulamalar Kanuni Sultan Süleyman devrine kadar uzanmaktadır. Medeni Kanun'dan önceki Aile Hukuku düzenlemesi olan 1917 tarihli Hukuku Aile Kararnamesi'nin 37 inci maddesinde evlenme akdinin hakim veya naibin huzurunda yapılacağı hükme bağlanmıştır. Aynı kararnamenin 33 üncü maddesi "Akd-i nikahın icrasından evvel keyfiyet ilan olunur" hükmü ile nikahın ilanını mecburi kılmıştır. Son düzenleme olan Medeni Kanun'da bu hususlar yetkin hale getirilmiştir.

SONUÇ

Türk Medeni Kanunu'nun toplumun temeli olan ailenin kurulmasını

sağlayan evlilik konusunu ele alıp belli şekil ve şartlarla bir düzen ve istikrara kavuşturma çabasının tam anlamıyla başarılı olduğu söylenemez. Bunun en çarpıcı örneği ülkemizde halen "imam nikahı" adı altında sadece dini nikah merasimi ile evlenmelerin düşük bir oranda da olsa yapılıyor olmasıdır. Kanunun resmi nikah olmaksızın dini nikahla evlenmeleri cezalandırması, kanun dışı birleşme sayması ve bu evlilikten doğan çocukları "nesepsiz" olarak adlandırması bu tür evlilikleri önlemede yetersiz kaldığından devletimiz ilki 1933 yılında olmak üzere belli aralıklarla çıkarttığı af kanunları ile bu tür evlilikleri tanıma ve bu evliliklerden doğan çocukların da nesebini tescil etmek zorunda kalmıştır.

Şunu belirtmek gerekir ki bir çok özellikleri ve mahremiyetleri bulunan ve bilhassa başlangıç itibarıyla kadın ve erkeğin müşterek hayat kurma iradesinin, özel ve ikili ilişkinin ağır bastığı evlilik müessesesini sadece kanuni bir temele oturtmanın ve konuya salt kural-müeyyide ikilemi çerçevesinde bakmanın yetersizliği ortadadır. Diğer alanlarda olduğu gibi aile hukuku sahasında da kendi meselelerimizi, kendi değerlerimizi, inançlarımızı, kültürümüzü ve sosyal yapımızı içerisinde kalarak çözmeye çalışmalıyız.

Özellikle kırsal kesimde ortaya çıkan bu sorunun çözüme kavuşturulması, mağdur olan kadın ve çocukların kanuni haklarına kavuşturulabilmeleri amacıyla Devlet Bakanlığının (Sayın Işılray SAYGIN'ın) tüm valiliklerimize gönderdiği 11.3.1997 tarih ve B.02.0.AAAK.0.06.123/74 sayılı genelge ile valiliklerden, illeri sınırları içinde bulunan medeni nikah olmaksızın sadece dini nikah ile evlenmiş çiftlerin resmi nikahlarının yapılmasının sağlanması ve yapılan işlemlerin sonucundan bilgi verilmesi hususunda gereğinin yapılması istenmiştir.

T.C.
BAŞBAKANLIK
AİLE ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKANLIĞI

SAYI : B.02.0.AAK.0.06.123/74
KONU : Medeni Nikah

ANKARA
17 / 4 /1997

Medeni Kanunumuz evlenme akdinin evlendirme memuru önünde yapılacağını hükme bağlamıştır. Kanunun 108 inci maddesinde; "Evlenme reşit iki şahit huzurunda belediye dairesinde veya ihtiyar heyetinde, belediye başkanı veya başkanın evlenme işlerine memur tayin ettiği vekili veya muhtar tarafından alenen akdolunur...", hükmü yer almaktadır. Buna göre kanunun yetkili kıldığı bu şahıslar dışındaki kimseler tarafından kıyılan nikah geçerli değildir. Aynı Kanunun 110 uncu maddesine göre de görevli evlendirme memuru merasimin sonunda derhal karı ve kocaya bir evlenme cüzdanı verir. Evlenme cüzdanı ibraz edilmeden evlenmenin dini merasimi yapılamaz. Bu hükmün ihlali durumunda Ceza Kanunumuz cezai müeyyide getirmiştir. Türk Ceza Kanunu'nun 237 nci maddesine göre; "Aralarında evlenme akdi olmaksızın evlenmenin dini merasimini yaptırarak erkek ve kadınlar iki aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Erkek evli olduğu takdirde verilecek ceza altı aydan üç seneye kadar hapistir. Erkeğin evli olduğunu bilen kadına da aynı ceza verilir. Bu dini merasimi yapanlara da bir aydan üç aya kadar hapis cezası verilir." Halbuki dini merasimin resmi nikahtan sonra yapılması hiçbir ceza gerektirmediği gibi tamamen serbesttir.

Her şeyden önce bir hak ancak mevcut hukuk sistemi tarafından tanınır, düzenlemeye tabi tutulunca güvenceye alınır. Dolayısıyla resmi nikahsız kurulan evlilikler veya resmi nikah öncesi yapılan dini nikahlar toplumda ciddi problemlere yol açmakta ve tarafların haklarının savunulmasını engellemektedir. Zira kanunen yok sayılan bir evlenme akdine dayanılarak hak talep edilemez.

Resmi nikah olmaksızın gerçekleştirilen evliliklerden doğan sorunlar özellikle kadınların ve çocukların mağduriyetlerine ve istismarına yol açmaktadır. Kadın resmi nikahı olmadığı için hiçbir hak iddia edememekte, bu tür bir evlilikten doğan çocuklar nesep ve miras problemiyle karşılaşmakta, nüfus cüzdanı bile alamamaktadırlar. Bunun başlıca nedeni ise nikah konusunda kadınlarımız hukuken mevcut olan haklarını bilmemeleri ve geleneklerimizin yanlış yorumlanması ile İslamiyet'in öğrenilmesindeki bilgi eksikliği sonucu fiilen kullanamamalarıdır.

Türkiye'de yapılan araştırmaların bulgularına göre, evlenmiş nüfusun % 85'i hem resmi hem de dini nikahla evlilik birliğini kurmuştur. Yalnız dini nikah ile aile kuranların oranı % 7.5'dir. Bu oranın Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde % 18'lere kadar çıktığı tespit edilmiştir. Bu oran çok yüksek gibi görünmemekle birlikte sayısal olarak düşünüldüğünde yüzbinlerce çiftin medeni nikah yaptırmadıkları ve buna bağlı olarak da özellikle kadınlarımız ve çocuklarımızın resmi nikahın getirdiği haklardan yararlanamayarak, mağdur oldukları görülmektedir.

Medeni nikah olmaksızın sadece dini nikah ile evlenmiş bulunan çiftlerin medeni nikahının yapılması acil bir zorunluluk arz etmektedir. Özellikle kırsal kesimde ortaya çıkan bu sorunun çözüme kavuşturulması ve mağdur olan kadın ve çocukların kanuni haklarına kavuşturulabilmeleri amacıyla; iliniz sınırları içinde medeni nikah olmaksızın sadece dini nikah ile evlenmiş çiftlerin tespit edilerek, bunların resmi nikahlarının yapılmasının sağlanması ve yapılan işlemlerin sonucundan bilgi verilmesi hususunda gereğini önemle rica ederim.

İshay SAYGIN
Devlet Bakanı

Ailenizin Televizyonu mu?

Günümüzde, "iletişim toplumu" ya da "bilgi toplumu" diye adlandırılan bir dönemi yaşıyoruz. Teknolojinin başdöndürücü gelişimi, ulusal ve uluslararası düzeyde iletişimi de hem hızlandırmış hem de karmaşıklaştırmıştır. Bu olgu, küreselleşen ve evrenselleşen bir dünya olgusunu da önümüze sermektedir.

İletişimi araçlarının bu hızlı gelişimde televizyon özellikle hayatımızın büyük bir kısmında önemli yer kaplamaktadır. Televizyon, toplumu ve aileye 'mesaj bombardımanı' ve 'iletişim sağanağı' altında bırakmaktadır. Televizyonun kapladığı alan bu nedenle kendisinden daha fazla bir yere işaret etmektedir. Televizyon yayıncılığı eğitim, cinsiyet,

Televizyon, hayatımızı, bizim ona attığımız önemden de fazla etkilemektedir. Bunu anında ve günlük etkilemeler olarak değil, bize başka bir dünyanın kültürünü ekerek oluşturmakta, zamanla ve sabırla hasatını almayı beklemektedir. Bu başka dünya, başka kültürlerin dünyası değil, bizim kültürümüzün içinde ve kendi yarattığımız bir dünyadır.

	SHOW TV	atv	Kanal-6	TRT-1
Sözel saldırı	103	93	89	39
Bedensel saldırı	585	632	394	84
Soygun-soygun girişi	2	8	2	-
Şiddet eşnası veya sonrası görüntüler	205	104	64	20
Kazalar	12	1	-	2
Kötü alışkanlıklar (uyuşturucu ve alkol gibi)	55	63	108	-
Olumlu duyguların ifade edilmesi	40	33	27	15
Duyguların davranışa dönüştürülmesi	49	43	40	27
Pozitif duyguların verilmesi	9	5	5	4
Kültürel değerlerin öğretilmesi	12	7	3	35

yaş, çevre ve kültür farklılıklarını aşacak biçimde, izleyici kitleyi ortak bir kültürel referans çerçevesinde birleştirmekte, ayrıca izleyicilerine günlük yaşamda kullanabilecekleri duygu, davranış ve ilişki modellerini içeren bir 'eylem haritası'nı sunmaktadır.

Ancak, televizyonun birey-aile ve toplum üzerindeki bu önemli işlevlerine karşın, onun bireyler ve ai-

leler üzerindeki etkileri ile izlenme örüntünün ne olduğu konusuna yönelik olarak yapılan bilimsel çalışmaların oldukça yetersiz olduğu görülmektedir.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu bu gerçeklerden hareketle Türkiye'de ilk kez televizyon olgusunu bu boyutlarıyla inceleyen bir araştırmayı başlatmış ve sonuçlandırmıştır. "Türkiye'de Televizyon ve Aile" başlıklı bu

araştırma Doç. Veysel Batmaz ve Dr. Asu Aksoy yönetiminde gerçekleştirildi.

Türkiye'de televizyonun etkisi konusunda yapılan spekülatif değerlendirmeler için ampirik veriler sağlamak amacıyla kurgulanan bu araştırma, Türk aile yapısı içinde televizyonun kullanma ve izlenme envanterini (izlenme sıklığı, izlenme zamanı, çocuk ve ebeveynlerin izleme farklılıkları, izleme ortamı ve bağlamı gibi) saptamıştır.

Bir kültürel kurum olarak televizyonun çok boyutlu toplumsal etkisi, içeriğinin sistematik ve toplam olarak bilinmesi yoluyla incelenebilir. Bu gerçekten yola çıkarak, araştırma da üç ayrı veri tabanı kullanılmıştır. Araştırmanın kullandığı üç veri tabanı şunlardır:

1. 1992 Aralık - 1993 Aralık aylarında 5 televizyon kanalının Mesaj Sistemi Veri Tabanı,

2. 1993 Temmuz - Eylül aylarında 3 il merkezinde çocuk ve ebeveynlere ayrı ayrı uygulanan soru kağıdı ile toplanan Ekinleme Analizi Veri Tabanı.

3. İstanbul'dan SES grupları açısından iki ayrı ilkokulda çocuklara uygulanan televizyon izleme ve okul başarısı konulu anket ve testlerin oluşturduğu Televizyon ve Okul Başarısı Veri Tabanı,

Araştırmanın toplam veri tabanı birbirinden farklı 5 ayrı örneklerden toplanan verilerden oluşturulmuştur.

1. İstanbul Alan Araştırması Örnekleme: 5-55 yaşları arasında, 275 haneyi temsil eden, 1038 kişiden oluşmuştur.

2. Afyon Alan Araştırması Örnekleme: 5-55 yaşları arasında 104 haneyi temsil eden, 471 kişiden oluşmuştur.

3. Sinop Alan Araştırması Örnekleme: 5-55 yaşları arasında, 130 haneyi temsil eden 489 kişiden oluşmuştur.

4. Televizyon Mesaj Sistemi İçerik Analizi Örnekleme: Toplam 5 kanaldan 540 saat 1 haftalık yayını içermektedir.

5. Televizyon ve Çocuk Örnekleme: İki okuldan SES grupları yüksek ve düşük olmak üzere iki ayrı grubu temsilen 74 çocukla anket yapılmıştır.

Araştırma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, televizyonun etkileri alanında yapılmış olan çalışmaların bir değerlendirmesi yer almaktadır. İkinci bölümde metodoloji yer almaktadır. Üçüncü bölümde, Türk ailesinde televizyon izleme örüntüsünün bir analizi araştırma sonuçlarına dayanılarak yapılmaktadır. Dördüncü bölümde televizyon mesajlarının analizi, yine araştırma bulgularına dayanılarak yapılmaktadır.

Beşinci bölümde, televizyonun izleyiciler üzerindeki etkisini saptamaya yönelik testler uygulanmaktadır; altıncı ve son bölümde ise, araştırmanın sonuçlarının genel bir değerlendirmesi yapılmaktadır.

Türkiye'de televizyonun ailelerde yaygınlığı % 98 oranında bulunan bu araştırmanın diğer bulguları ise şunlardır:

- Türkiye'de yetişkin aile fertleri günde ortalama 3 saat 40 dakika, çocuklar ise haftada ortalama 25 saat 9 dakika televizyon izlemektedir.

- Türkiyedeki aile bireyleri ortalama olarak her 5 saatin birinde televizyon izlemektedir. Bu oran, uyku dışındaki aktif zamanın % 30'udur.

- Türk televizyonlarının dünyasında en fazla vurgulanan olgu şiddet (% 62) ve suçtur (% 48).

- Televizyondaki aile, Amerikalıdır (% 70).

- Bu aileyi Doğu Anadolu'lu aile (% 17) izlemektedir. İstanbul'lu aile ise sadece % 14'tür.

- Ailelerde televizyon izleme örüntüsü, ailelerin buldukları iller

Televizyondan şiddet fişkiriyor

Reklamverenler Derneği ilginç bir araştırma yapıyor. İzlenme oranı en yüksek ilk 4 televizyon kanalını izleyen uzmanlar olumlu ve olumsuz görüntüleri tespit ediyorlar.

Sonuçlar dehşet verici: 17 Kasım Pazar günü saat 08.00-24.00 arası izlenen 4 kanalda 3009 olumsuz görüntü tespit edilmiş. Kanallarda 1165 defa bedensel saldırı, 1086 devam eden şiddet görüntüleri, 726 sözel saldırı, 14 kaza, 12 hayvanlara yönelik saldırı ve 6 soygun ile soygun girişimi gösterilmiş.

Çizgi filmlerde, çocuk programlarında bile olumsuz görüntüler var. Saat başına düşen şiddet görüntüsünün sayısı 188.

Olumlu görüntüler de yok değil ama oranı yüzde 25. Olumsuz görüntülerin oranı ise yüzde 75.

Reklamverenler Derneği olumsuz görüntülerin detaylarını şöyle açıklıyor:

Sözel saldırı: Kötü söz, küfür, hakaret, laf atma, aşağılama, küçük düşürme, yalan, tehdit, sözlü münakaşa, beddua, bağırıp çağırma, korkutma.

Bedensel saldırı: Tepkici davranış, dayak, tekme, çekme, kol bükme, yumruk, karşılıklı dövüş, döverek yaralama, döverek öldürme, bıçakla saldırı, su içinde boğma...

Devam eden şiddet görüntüleri: Dayak yemiş insan görüntüsü, ölmüş insan görüntüsü, kan içinde yaralı insan görüntüsü, yanmış yüz ve benzeri korku etkilerinin kullarını, parçalanmış vücut görüntüsü, işkence sahneleri, yaralı insan görüntüsü, tabut görüntüsü, savaş...

Hayvanlara yönelik şiddet: Kötü muamele, öldürme, yaralama, parçalanmış hayvan görüntüsü.

Kazalar: Trafik Kanunu'nu ihlalden doğan kazalar, ilimalden doğan ev kazaları.

Rakamları görünce paniğe kapılmamak mümkün değil. Televizyon programlarını izlenebilir kulan unsur şiddet görüntüleri midir? Şayet böyleyse toplum olarak şiddet eğilimde

olduğumuz gerçeği ortaya çıkar.

Peki bu sahneler içimizdeki şiddeti daha da körüklemiyor mu?

Tespit edilen rakamlar TV kanallarının yetkililerini düşünmeye sevk etmeli.

ve gelir durumları bazında değişiklik göstermemektedir. Yaş farkı, il ve gelir farkı gözetmeksizin, televizyon izleyicileri belirli konularda aynı şeyleri düşünmeye başlamaktadırlar. Bu anlamda televizyonun toplumda yaygın görüşün oluşmasında temel bir rol oynadığı saptanmıştır.

- Türkiye'de televizyonun izlenmesi faaliyeti çoğunlukla vakit geçirmek ve eğlenmek amacıyla yapılmaktadır.

- Televizyonu "bilgilenmek, öğrenmek için" izleyenlerin toplam yetişkinlere oranı ancak % 17.6'dır.

- Yapılan analizlerden ortaya çıkan diğer bir bulgu ise, televizyonun ilkokul çocuklarının okul başarıları üzerinde olumsuz bir etkisi olmadığı konusundadır.

- Kadınlar ve erkekler arasında günde ortalama seyredilen televizyon miktarına ilişkin önemli farklar olduğu saptanmıştır. Kadınların % 50.1'i 4 saat ve üstü oranlarda te-

levizyon izlediklerini söylerken, erkeklerin % 33.6'sı aynı şeyi söylemektedir.

- Televizyonda verilen gerçeklik Türk hayatının bir izdüşümü değildir. Hangi maksatla üretilirse üretilsin, bu nedenle televizyon toplumu değiştirici bir etkiye sahiptir.

Sonuç olarak özetle şunlar söylenebilir: Televizyon, hayatımızı, bizim ona attığımız önemden de fazla etkilemektedir. Bunun anında ve günlük etkilemeler olarak değil, bize başka bir dünyanın kültürünü ekerek oluşturmada, zamanla ve sabırla hasatını almayı beklemektedir. Bu başka dünya, başka kültürlerin dünyası değil, bizim kültürümüzün içinde ve kendi yarattığımız bir dünyadır. Bu dünya "gerçek" değil fakat etkileme gücü olan bir dünyadır. Bu derecede önemli olan bu konunun daha azla ilgili ve araştırmayı hakettiği görülmektedir.

Özel TV'ler Şiddet Saçıyor

Aile ve Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı'na özel TV'lerden şikâyet eden pek çok aile mektup, telefon ya da faksla müracaat etmekte. İşte bu mektuplardan bazıları;

Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'na

Sayın Bakanım,

"Küçük şarkıcı" furyasını önlediğiniz ve bu konuda RTÜK'ü uyardığınız için teşekkür ederim. Bir, iki mesele daha var: Bunlar, benim gibi binlerce insanın da rahatsız olduğuna inandığım bir kaç konu: Özellikle özel TV'lerde haber içerisinde "**Parçalanmış insan cesetlerini**", "**eti'ni Kemliğini**", **ayrı ayrı tarif etmenine ne gibi bir haber yönü var?** Bunlara, TV karşısında doğru-düzgün bir şeyler öğrenmek isteyen insanlara karşı "**Terbiyesizlik**" ve "**Mide Bulandırmak**" diyorum.

Ayrıca, yine TV reklamlarında, bir cep telefonunu, **kadın'ın "Süt-yen'inden" çıkartmanın ne gibi bir esprisi var?** Ve yine ayrıca, bir sabun veya bir şampuan veya bir çocuk alt bezi anlatılmak istenirken, o "masum", "günahsız" çocukların çıplak popolarını ayrıntısına kadar göstermek için, şahıslarına bu denli hakaret etmeye hakkımız var mı?

Lütfen, "Haber yapıyoruz", "Reklam yapıyoruz" diyen bu "**den-sizlere**", **halkın duygu ve düşüncelerine bir "uzay"lı gibi bakan bu "medya canavarları"na karşı bizi ve çocuklarımızı koruyun.**

Saygılarımla.

Kenan KARTAL Üsküdar-İSTANBUL

Sn. Bakan,

Türk Sanat ve Halk Müsikimizi yozlaştırıcı ve seviyesiz icralardan uzaklaştırmak için TRT-Kültür Bakanlığı Devlet Koroları ve Devlet Türk Müsikisi Konservatuvarları yoğun bir çaba içerisinde.

Her bilim dalında olduğu gibi müsiği alanında da yetmişmiş, seviyeli Türk toplum ve aile yapısına uygun sanat değeri olan insanları bu ülkeye kazandırmak tek amacımızdır.

Son zamanlarda küçük yaşta bazı çocukların astronomik paralar karşılığı sahne ve özel televizyonlar karşısında boy gösterdiğini üzüntüyle izlemekteyiz.

Ailesinden, okulundan koparılmış bu küçük çocukların, tahsili yarım kalmış ve maddi çıkar uğruna Türk ailesinin yapısına ters düşen durumlara girilmiştir. Ayrıca ergenlik çağına gelmemiş erkek çocukların sesleri henüz oturmadığından küçük İbo ve benzerlerinin gelecekte iyi bir sanatçı olma şansını da yok etmektedir.

Gerçek sanatçıların yaşam boyu kazanamadıkları parayı bu düzen içerisinde çok kısa sürede kazanmaları, bu yaşta çocukların ve hatta ailelerinin psikolojik yapısını bozacağı, bunları bunalıma sokacağı sosyal yapıyı ve dengeyi de etkileyeceği kaçınılmaz bir gerçektir.

Çocuklarını alan soluğu Unkapanı plakçılarında almakta olup, tek düşünceleri maddi çıkar sağlamalarıdır.

Ülkemizde Türk Müziği alanında akademik düzeyde eğitim veren 3 Konservatuvardan biri olan okulumuz öğretim elemanlarının görüşleri de aile sorunlarıyla ilgili Sayın Devlet Bakanımız İshay SAYGIN Hanımefendi ile aynı doğrultudadır Kendilerini gönülden desteklediğimizi bildirir saygılar sunarız.

Ege Üniversitesi
Devlet Türk Müsikisi Konservatuarı Müdür Yardımcısı

Dr. Atınc EMNALAR

ve Tüm Öğretim Görevlileri
Kültür Bakanlığı

İzmir Devlet Klasik Türk Müziği Korusu

Sanat Kurulu Başkanı
Devlet Sanatçısı

Şef Dr. Teoman ONALDI

ve
Tüm Devlet Korusu Sanatçıları

Çocuklar İstismar Edilmesin

54 üncü Cumhuriyet hükümetinin Devlet Bakanları ve Devlet Bakanlarının görev ve sorumlulukları Başbakanlığın yayınladığı 15.07.1996 tarih ve 12518 sayılı genelgede sayılarak belirtilmiştir. Buna göre her Devlet Bakanının görev ve sorumluluk alanı bağlı ve ilgili kuruluşlar belirtilmek suretiyle belirlenmiştir.

Aile Araştırma Kurum'da Sayın Işlay Saygın'ın görev alanına giren kurumlardan biridir.

Aile Araştırma Kurumu, Anayasa'nın 41 inci maddesinin "Aile Türk Toplumunun Temelidir. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar" amir hükmü gereğince kurulmuştur. 6.12.1989 tarih ve 396 sayılı kuruluş kararnamesinde Aile Araştırma Kurumu'nun amacı, "Türk ailesinin bütünlüğünün güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması için gerekli araştırmaları yapmak ve projeler geliştirmek, bunların uygulamaya konulmasını sağlamak, aile ile ilgili politikaların oluşmasına yardımcı olmak" şeklinde ifade edilmiştir.

396 sayılı Kararnamenin 3 üncü maddesinin; b şıkkında "... ekonomik, sosyal ve kültürel faktörlerin aile üzerindeki etkilerini araştırmak, bu konularda eğitim programları hazırlamak ve hazırlatmak", c şıkkında "aile geçim eğilimi, çocuk suçları ve kötü alışkanlıkları doğuran sebepleri incelemek ve bunların önlenmesi maksadına dönük eğitici programlar hazırlamak veya hazırlatmak", h şıkkında "aile sorunları konusunda kamu oyundaki eğilim ve istekleri tespit etmek amacıyla, özel ve kamu kurum ve kuruluşlarıyla ortak çalışmalar düzenlemek ve uygun görülenleri desteklemek", Aile araştırma Kurumu'nun görevleri arasında sayılmaktadır.

Gerek Anayasamızın 41 inci maddesi gerekse de 396 sayılı Aile

Araştırma Kurumu Kararnamesinin yukarıda belirtilen amaç ve görevleri doğrultusunda, çocukların korunması, ihmal ve istismarlarına yol açan faktörlerin araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması için çalışmalar yapmak Devlet Bakanlığının (Sn. Işlay SAYGIN) görev ve sorumluluk alanlarına girmektedir.

Devlet Bakanlığının, çocuk ihmal ve istismarı önlenmesi ve çocukların korunması çerçevesinde yürüttüğü faaliyetlerden biri de, kamuoyunca "Küçük İbo" olarak bilinen 12 yaşında bir çocuk çerçevesinde gelişen olaylardır.

Esasen bu olay sadece bir örnek olaydır. Bu ve benzeri durumların

meydana getirdiği sorunlar iki başlıkta değerlendirilebilir. Birinci sorun, çocuk eğitimi ve gelişimi çerçevesinde ortaya çıkmaktadır. İkinci sorun ise müzik sanatı ve icrası ile müzik piyasasıyla ilgilidir.

Konunun çocuk ihmal ve istismarıyla ilgili boyutu Devlet Bakanlığının (Sn. Işlay SAYGIN) görev ve sorumluluk alanını ilgilendirmektedir.

Pedagog, sosyolog ve psikologları bu olayın (küçük İbo) çocuk ihmal ve istismarı açısından üzerinde durdukları hususlar şunlardır:

- Kitle iletişim araçlarının çocuğun özdeşim kurma ihtiyacına yanlış ve olumsuz bir şekilde karşılık vermesi,

- Çocuğun toplumsallaşması sürecinde, medyadaki kişilerin "ideal tip" veya "kahraman" rolüyle çocuğun üzerindeki etkilerinin her zaman olumlu olmaması,

- Çocuk ve arabesk müzik ilişkisinin yol açtığı sorunlar ve muhteva ve üslup bakımından arabesk müziğinin olumsuz etkileri,

- "Küçük İbo" ve benzeri kişiliklerin, izleyici çocuklar üzerinde eğitime olan sarsıcı etkileri,

- "Küçük İbo" ve benzeri çocukların konuk olduğu programlardaki, çocuk-yetişkin, çocuk-medya ve çocuk - müzik ilişkilerinin, çocuk ihmal ve istismarı boyutlarına ulaşması.

Bu çerçevede, Devlet Bakanlığı (Sn. Işlay SAYGIN), çocuk ihmal ve istismarının önlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması için Milli Eğitim Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ve İçişleri Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunmuştur.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu nezdindeki girişimler, çocuk ihmal ve istismarına yol açan yayınlar hakkında ilgili mevzuat çerçevesinde tedbirlerin alınması,

İçişleri Bakanlığı nezdindeki girişimler "Küçük İbo" lakablı İbrahim Halil KÜÇÜK adlı çocuğun kimliği ve eğitim durumunun tesbiti ile benzeri çocukların eğlence yerlerinde ilgili mevzuatla yasaklanmış olan çalışmalarının önlenmesi ve, Milli Eğitim Bakanlığı nezdindeki girişimler ise, "Küçük İbo" ve benzeri çocukların 6600 sayılı Kanun çerçevesinde yetiştirilmeleri, çocukların zararlı alışkanlıklardan, şiddetten korunması ve kız çocukların eğitimi ile ilgili hususların önemine dikkat çekmek şeklinde olmuştur.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına

Devlet Bakanlığı olarak bugüne kadar RTÜK'e çok sayıda yazılı başvuruda bulunduk. İşte onlardan biri;

Anayasamızın 41 inci maddesi, ailenin Türk toplumunun temeli olduğunu, Devletin ailenin huzur ve refahı ile özellikle ana ve çocukların korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almasını hükme bağlamıştır.

Bakanlığımıza bağlı Aile Araştırma Kurumunun amacı da Türk ailesinin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılmasını sağlamak ve bu çerçevede çocukların korunmasına yönelik problemlerin tespiti ile çözüm yollarını araştırmaktır.

Radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi ve Kurulunuzun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esas ve usulleri belirleyen 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun yayın ilkelerini belirleyen 4 üncü maddesinin (m) fıkrasında radyo ve televizyon yayınlarında çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlaki gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayınlar yapılmaması esası yer almaktadır.

Son günlerde ülkemizin geleceği olan çocuklarımızın fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlaki gelişimlerini, dolayısıyla yetişkin bir fert olma potansiyellerini olumsuz yönde etkileyen, çocukların istismar ve ihmaline yol açan programların televizyonlarda sıkça yayımlandığına ilişkin Bakanlığımıza çok sayıda şikayet ulaşmıştır.

Bakanlığımıza bağlı Aile Araştırma Kurumu uzmanlarının ve konu ile ilgilenen akademisyenlerin yapmış oldukları araştırmalarda başlıca üç hususun önemi vurgulanmıştır.

1 - Daha eğitim çağında olan çocukların gazino, bar, pavyon ve ben-

zeri yerlerde özellikle arabesk şarkı ve türkü söylerken çekilen görüntülerinin televizyon programları aracılığı ile halka arz edilmesi çocuklar üzerinde yaşama sevincini, eğitim ve öğretime duyulan ihtiyaç ve güveni, saygı, sadakat, dostluk, vefa ve yardımlaşma gibi temel insani değerlere olan güveni sarsıcı etkilerde bulunmaktadır. Bu türden programları sıkça izleyen çocuklar, çevresine ve kendine güvensiz, temel insani değerlere duyarsız, paylaşmayı sevmeyen ve içine kapanık bir kişilik yapısına yönelmektedir. Bu kişilik yapısının yaygınlaşması yaratıcılıktan ve üretkenlikten uzak, pasif, ürkek ve aşırı tüketici fertlerden oluşan bir

topluma gidiş demektir. Kısa vadede çocuklarımızı ve uzun vadede toplumumuzu bu tehlikeden korumak için bu tür programlara karşı tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Esasen Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 12 nci maddesinde 21 yaşından küçüklerin hiçbir surette gazino, bar, kafeterya ve bunlara benzer içkili yerlerde çalıştırılmayacağını, 18 yaşından küçüklerin de böyle yerlere giremeyeceğini hükme bağlamıştır. Kanunun yasakladığı bu tür durumların görüntülerinin yayınlanması yoluyla kanunun temel amacının ihlal edilerek çocukların zarar görmesine sebebiyet verilmesi hem hukukun bütünlüğü ilkesine hem de hukuki kıyas prensibine aykırıdır. Kitle iletişim araçlarının çocuğun toplumsallaşması üzerine etkisi ile arabesk müzik ve çocuk

şarkıcılığı konularında yapılan iki çalışma ekte sunulmuştur.

2 - Yine son yıllarda realite şov diye adlandırılan, korku ve dehşet gibi fiziksel ve ruhsal tahrip içerenin yanında aldatma, hile, vefasızlık vb. temel insan: değerlere ters temaların yer aldığı programlar televizyon kanallarında sıkça gösterilmektedir. Merak ve heyecan saiki ile izlenim oranları oldukça yüksek olan bu tür programların özellikle çocuk izleyiciler üzerinde ruhsal bozukluğa, kabus görmeye, vehim ve muhayyile bozukluklarına yol açıcı etkide bulunduğu Bakanlığımıza ulaşan şikayetlerde sıkça rastlanmaktadır.

Bu tür programların gösterimi Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Yayın İlkelerinin belirtildiği 4 üncü maddesinin (m) fıkrasında belirtilen, ya-

yınların çocukların fiziksel, ruhsal ve ahlaki gelişimini olumsuz yönde etkilememesi esasına aykırıdır. Çocuklarımızın geleceği ve toplumsal sağlığımız ve kamunun yararı açısından oldukça sakıncalı olan bu tür program yayınlarına karşı tedbir alınması gereği açıktır.

3 - Çocukların yetişmesi ve kişiliklerinin oluşumunda en büyük etkenlerden biri de taklit ve özdeşleşme davranışdır. Çocuklar çevrelerinde bulunan ve kendilerinde kolayca sevgi ve saygı oluşturan kişileri taklit ederler ve bu durum onların yetişme süreçlerini derinden etkiler. Çağımızın en büyük iletişim aracı olan televizyonlarda yayınlanan programlardaki oyuncu ve karakterlerin sergilediği tiplerin çocukları ciddi oranda etkilediği ve yönlendirdiği yapılan araştırmalarda ortaya konmuştur.

Televizyon programlarında kabiliyetli çocukların yer aldığı görüntülerin izleyici çocukları yaratıcılık ve üretkenliğe sevk ettiği gibi, örneğin küçük yaşta şarkı söyleyerek kısa yoldan zengin olmuş çocuk görüntülerinin de çocukların pedagojinin temel ilkelerine olan güvenini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, çocukların zihinsel, ruhsal ve ahlaki gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen, genel ahlaka, Türk aile yapısına ve kamu yararı ilkesine aykırı, küçük lbo ve benzeri küçük yaşta arabesk şarkıcıları ve benzeri görüntülerin yayınlanması yoluyla toplumda çocuk istismar ve ihmallerinin yaygınlaşmasına yol açan televizyon programları hakkında gerekli tedbirlerin alınması hususlarında takdirlerinizi rica ederim.

İşıl Saygın
Devlet Bakanı

Devlet Bakanı Işlay SAYGIN'ın "Eğitim Seferberliği" kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı'na yazdığı yazı.

Milli Eğitim Bakanlığı'na

Anayasamızın 41 inci maddesi; ailenin Türk toplumunun temeli olduğunu, Devletin ailenin huzur ve refahı ile özellikle ana ve çocukların korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almasını ve teşkilatı kurmasını hükme bağlamıştır.

396 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan, Bakanlığımıza bağlı Aile Araştırma Kurumu Anayasanın Devlete yüklediği görevi yerine getirmek amacıyla ve Türk ailesinin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılmasını sağlamak ve bu bağlamda çocukların korunmasına yönelik sorunların tespiti ile çözüm yollarını araştırmakla görevli olarak çalışmalarını yürütmektedir.

Bilindiği gibi "Türk Milletinin bütün fertlerini; beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek" eğitimimizin genel amacıdır.

Çocuk ve genç; her yerde, her yaşta ve her konuda bütünüyle korunması ve yönlendirilmesi gereken toplumsal bir varlıktır. Çünkü onlar toplumumuzun geleceğinin sahipleri olduğundan; korunmalı, yönlendirilmeli ve en iyi şekilde yetiştirilmelidirler.

Ekonomik ve sosyal yapıdaki hızlı değişimin gençlere ve çocuklara yansıyan olumsuz yüzleri; madde bağımlılığı, şiddet, ailenin öneminin azalması ve çocukların kötü eğitimi gibi konularda ortaya çıkmaktadır. Bu olumsuz yüzlerin toplumda giderek yaygınlaşmakta olduğu, bugün itibarıyla dahi büyük problemlere yol açtığı görülmektedir.

Bu nedenle; sigara ve alkolü de içecek şekilde madde bağımlılığı, çocukların eğitim ve yetiştirilmesinde ailenin önemi, aile

içi şiddet ve kız çocuklarının eğitim ve öğretimden geçmesinin önemi konularının; müfredat programlarında yer alması, çocuk ve gençlerimizin aydınlatılması ve yönlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Bu konuda gereken duyarlılığın gösterilmesi hususunda takdirlerinizi rica ederim.

Işlay SAYGIN
Devlet Bakanı

Soyadının Tarihçesi

Soroptimist kadınlarımız kendiliğinden bekarlık soyadlarını levhalarda kullanıyorlardı. Bir vatandaşın yargıtaya dava açması üzerine, yargıtay levhalarda kadınların kızlık soyadlarını, kanun olmadığı için kullanamayacaklarına karar verdi. Böylece konu daha da güncel hale gelmiş oldu. Çünkü, evlenmeden önce kendisini toplumda tanıtmış, ismi ile çevre edinmiş, meslek sahibi kadın evlendikten sonra soyadını kullanamayınca çevresini kaybediyordu.

Türkiye'de binlerce kadının merakla beklediği, kadınların bekarlık soyadlarını kullanabilmeleri ile ilgili tasarı 3 Nisan 1997'de TBMM Adalet Komisyonunda kabul edildi. Medeni Kanun'da yer alan "Kadın kocasının soyadını taşır" maddesi artık tarihe karışıyor. Peki, bu tasarrının yılan hikayesine dönen geçmişinde yaşadığı serüvenleri biliyor musunuz?

1974 yılında İzmir Buca Belediye Başkanı iken Göztepe Soroptimist Kulübü (Meslek Sahibi Kadınlar) Üyesi olan Işıl Saygın, o yıllarda kendisine aksettirilmeye başlayan, kadınların sıkıntı ve taleplerine yakından şahit oluyordu. Gerek Medeni Kanun'da, gerek Türk Ceza Kanunu'nda değişiklik yapılmasının zorunlu olduğunu o tarihten itibaren biliyor, çare arıyordu. Soroptimist Kadınlar, Medeni Kanunun 153. maddesi yani soyadı konusunda karşılaştıkları sıkıntıları kendisine anlatmışlardı;

Soroptimist kadınlarımız kendiliğinden bekarlık soyadlarını levhalarda kullanıyorlardı. Bir vatandaşın yargıtaya dava açması üzerine, yargıtay levhalarda kadınların kızlık soyadlarını, kanun olmadığı için kullanamayacakla-

rina karar verdi. Böylece konu daha da güncel hale gelmiş oldu. Çünkü, evlenmeden önce kendisini toplumda tanıtmış, ismi ile çevre edinmiş, meslek sahibi kadın evlendikten sonra soyadını kullanamayınca çevresini kaybediyordu.

Bakan SAYGIN, ilk milletvekili olduğu 1983 yılından itibaren bu konuda çalışmalara başladı. Ancak kanun bir türlü Adalet komisyonundan geçemedi.

1991 yılında kanun tekrar gözden geçirilerek yeniden Adalet Komisyonuna sunuldu. Bu kez Adalet

Komisyonunda kabul edilen kanun T.B.M.M.'de görüşülmek üzere gönderildi ve gündemde yerini aldı. Ancak bu defa da erken seçim nedeniyle görüşülemedi ve kadük oldu.

1995 yılında yapılan seçimlerde tekrar İzmir Milletvekili seçilen SAYGIN, yasayı tekrar hazırlayarak meclise sundu.

Bu arada Devlet Bakanı olarak görevlendirilen Işıl Saygın, ya-

sayı bu defa da Bakan olarak hazırlayarak Bakanlar Kuruluna iletti ve nihayet Bakanlar kurulunda imzalanarak çıkan yasa Adalet Komisyonunda da kabul edilerek, öncelikle genel kurulda görüşülmek üzere Meclis'e gönderildi.

Türkiye Soroptimist Kulüpleri Federasyonu Başkanı Eran Akpır, Soroptimist Bakan'ın yıllar önce konuşulan konuları unutmuyarak, göreve atandığında, kadınlara sahip çıkarak, kanunun hazırlanmasından ve takip edilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Türk Mutfağı Yarışıyor

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Turizm Bakanlığının işbirliğinde yerel mutfak kültürünü turizm alanına taşımak amacıyla ülke genelinde yapılacak yöresel yemek yarışmalarına ilişkin protokol, 5 Mart 1997 tarihinde imzalandı. Bu protokolle 80 ilde yemek yarışması düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Bakan Işlay SAYGIN, imza töreni sonrası yaptığı konuşmada kadınların emeğiyle ortaya çıkan yöresel yemeklerin dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen konukların beğenilerine sunulacağını belirterek bunun kadınlarımıza gelir getirmesinden ve ülkemizin tanıtımında çok büyük rol oynayacağından sevinç duymaktayım dedi.

Bakan SAYGIN'ın protokol imza töreninde yaptığı konuşmanın kısa özeti şöyle;

Türkiye, bulunduğu coğrafi konum gereği çok çeşitli uygarlık izlerini taşıyan bir kültür mozaikini bünyesinde barındırmaktadır. Bu renklilik ülkenin yemek kültürüne de yansımıştır. Türk yemek kültürü, Anadolu'da yaşayan uygarlıkların ve orta asya kültürünün bir karışımını yansıtmaktadır. Bu özel-

liği ile Türk mutfağı dünyanın en önemli üç mutfağından biri olmuştur. Bugün, Türk mutfağı, dünyanın birçok ülkelerinden gelen konuklara zengin çeşitlerini sunarak, kendini daha geniş kitlelere tanıtmaya imkanı bulmaktadır.

Bu zenginliğin korunması ve geliştirilmesi için yerel düzeyde yaşayan geleneksel Türk mutfağının, damak tadı ve niteliği bozulmadan, ülke ve dünya çapında tanıtılmasını istiyoruz. Yerel mutfak kültürümüzün bugün hala yaşaması, Anadolu'nun çeşitli yörelerinde bu geleneği sürdüren kadınlarımız sayesinde olmuştur. Bizim yapmak istediğimiz işte bu yerel özellikleri turizm alanına taşımaktır. Bu nedenle Turizm Bakanlığı ile Devlet Bakanlığı arasında bir protokol imzalanmasına karar verilmiştir.

Günümüzde, kadının üretim sürecinde yüklendiği roller giderek artmaktadır. Tüm sosyal sınıflarda kadınlar, geleneksel olarak "en küçük işletme" olan ailenin idaresini üstlenirler ve çoğu zaman k4 kaynaklarla ailenin gelişmesi için yenilikler yaratırlar. Bunlar, toplumda ekonomik değeri olmayan hatta yok sayılan emektir. Oysa yaratıcı yeteneğini de

kullanarak ev içinde değişik türde ürünler ortaya çıkaran kadınların faaliyetleri üretim olarak değerlendirilmelidir.

Bu yemek yarışmasında 80 ilde dereceye giren kadınların yaptıkları yemeklerin tarifleri kitap haline getirilerek, kitabın satışından elde edilecek gelirden kadınlara pay ayrılacaktır.

Kadın ve Aileden sorumlu Devlet Bakanlığı ile Turizm Bakanlığının işbirliğinde yerel mutfak kültürünü turizm alanına taşımak amacıyla ülke genelinde yapılacak yöresel yemek yarışmalarına ilişkin protokol, 5 Mart 1997 tarihinde imzalandı. Bu protokolle 80 ilde yemek yarışması düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Bakan Işlay SAYGIN, imza töreni sonrası yaptığı konuşmada kadınların emeğiyle ortaya çıkan yöresel yemeklerin dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen konukların beğenilerine sunulacağını belirterek bunun kadınlarımıza gelir getirmesinden ve ülkemizin tanıtımında çok büyük rol oynayacağından sevinç duymaktayım dedi.

